

Thuế quan mới của Hoa Kỳ: Doanh nghiệp Việt cần thay đổi để giữ lợi thế xuất khẩu

06:20 27/07/2026

Việc Hoa Kỳ áp dụng thuế bổ sung theo Điều 301 của Đạo luật Thương mại năm 1974 đối với hàng hóa từ 60 nền kinh tế, trong đó có Việt Nam, đang tạo thêm áp lực cho hoạt động xuất khẩu. Tuy nhiên, tác động của chính sách này được đánh giá không đồng đều giữa các ngành hàng, đồng thời cũng đặt ra yêu cầu cấp thiết về nâng cao năng lực cạnh tranh, đa dạng hóa thị trường và đáp ứng các tiêu chuẩn mới trong chuỗi cung ứng toàn cầu.

Tác động phân hóa giữa các nhóm ngành xuất khẩu

Chính phủ Hoa Kỳ vừa công bố quyết định áp dụng thuế bổ sung theo Điều 301 đối với hàng hóa nhập khẩu từ 60 nền kinh tế với mức thuế 10% hoặc 12,5%, dựa trên kết quả điều tra về việc các đối tác thương mại có áp dụng và thực thi hiệu quả lệnh cấm nhập khẩu hàng hóa được sản xuất bằng lao động cưỡng bức hay không. Đối với các nền kinh tế chưa đáp ứng yêu cầu này, mức thuế 12,5% sẽ được áp dụng đối với phần lớn hàng hóa, ngoại trừ một số nhóm sản phẩm được miễn trừ.

Đối với Việt Nam, chính sách mới tạo ra áp lực nhất định khi Hoa Kỳ tiếp tục là thị trường xuất khẩu lớn nhất của nhiều ngành hàng. Tuy nhiên, mức độ tác động sẽ không giống nhau giữa các lĩnh vực.

Chính sách thuế mới của Hoa Kỳ đặt ra yêu cầu doanh nghiệp Việt Nam nâng cao năng lực cạnh tranh và đa dạng hóa thị trường xuất khẩu. Ảnh AI

Những ngành có tỷ trọng giá trị gia tăng cao, chuỗi cung ứng gắn với các tập đoàn đa quốc gia hoặc thuộc nhóm hàng được miễn trừ có thể chịu ảnh hưởng hạn chế hơn. Trong khi đó, các ngành sử dụng nhiều lao động như dệt may, da giày, đồ gỗ hay một số mặt hàng nông sản có nguy cơ chịu áp lực lớn hơn do biên lợi nhuận vốn không cao và cạnh tranh chủ yếu về giá.

Ngoài yếu tố chi phí, chính sách thuế mới còn phản ánh xu hướng Hoa Kỳ ngày càng chú trọng các tiêu chuẩn về lao động và tính minh bạch của chuỗi cung ứng. Điều này cho thấy các rào cản thương mại trong giai đoạn tới sẽ không chỉ là vấn đề thuế suất, mà còn gắn với yêu cầu về quản trị doanh nghiệp, truy xuất nguồn gốc và trách nhiệm xã hội.

Trong bối cảnh đó, Việt Nam vẫn đang duy trì đối thoại với Hoa Kỳ nhằm thúc đẩy đàm phán thương mại và đề nghị phía Hoa Kỳ sớm kết thúc các cuộc điều tra liên quan đến Điều 301, đồng thời ghi nhận những nỗ lực cải thiện của Việt Nam trong lĩnh vực thương mại và thực thi các cam kết quốc tế.

Nâng sức cạnh tranh thay vì chỉ ứng phó với thuế quan

Từ góc độ dài hạn, chính sách thuế mới của Hoa Kỳ cũng cho thấy xu hướng dịch chuyển từ các rào cản thuế quan truyền thống sang những yêu cầu về phát triển bền vững và tính minh bạch trong chuỗi cung ứng toàn cầu.

Điều này đồng nghĩa doanh nghiệp Việt Nam không thể chỉ tập trung vào lợi thế chi phí sản xuất mà cần đầu tư mạnh hơn vào quản trị chuỗi cung ứng, hệ thống truy xuất nguồn gốc, tiêu chuẩn lao động và công nghệ sản xuất hiện đại.

Một trong những giải pháp quan trọng là tiếp tục đa dạng hóa thị trường xuất khẩu nhằm giảm phụ thuộc vào một thị trường đơn lẻ. Bên cạnh Hoa Kỳ, doanh nghiệp có thể tận dụng hiệu quả các hiệp định thương mại tự do thế hệ mới như EVFTA, CPTPP hay RCEP để mở rộng thị trường và phân tán rủi ro.

Song song với đó, việc nâng cao tỷ lệ nội địa hóa, phát triển công nghiệp hỗ trợ và tăng hàm lượng công nghệ trong sản phẩm sẽ giúp doanh nghiệp giảm áp lực cạnh tranh về giá, đồng thời nâng cao khả năng chống chịu trước các biến động chính sách thương mại.

Ở góc độ quản lý nhà nước, việc tiếp tục đối thoại với Hoa Kỳ, hoàn thiện khung pháp lý liên quan đến lao động, tăng cường minh bạch trong chuỗi cung ứng và hỗ trợ doanh nghiệp đáp ứng các tiêu chuẩn quốc tế sẽ là yếu tố quan trọng để duy trì niềm tin của các đối tác thương mại.

Trong bối cảnh thương mại toàn cầu tiếp tục biến động, chính sách thuế của Hoa Kỳ có thể tạo ra những thách thức ngắn hạn đối với một số ngành xuất khẩu. Tuy nhiên, nếu tận dụng giai đoạn này để tái cơ cấu sản xuất, nâng cao chất lượng sản phẩm và đáp ứng tốt hơn các tiêu chuẩn quốc tế, đây cũng có thể trở thành động lực thúc đẩy doanh nghiệp Việt Nam chuyển đổi theo hướng bền vững và nâng cao vị thế trong chuỗi giá trị toàn cầu.

Minh Thành (t/h)